TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) NUTARTIS

2024 m. kovo 14 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnis – Atsakymas, kuris aiškiai matyti iš jurisprudencijos – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Sutartinėms prievolėms taikytina teisė – Reglamentas (EB) Nr. 593/2008–6 straipsnis – Vartotojas, reikalaujantis sumokėti internetiniame kazino tariamai išloštą pinigų sumą – Taikytinos teisės nepasirinkimas – Teisės, kuri laikoma palankesne vartotojui, nei jo įprastos gyvenamosios vietos valstybės teisė, taikymas“

Byloje C-429/22

dėl *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas, Austrija) 2022 m. birželio 22 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. birželio 28 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

VK

prieš

N1 Interactive ltd.

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas F. Biltgen (pranešėjas), teisėjai N. Wahl ir J. Passer,

generalinis advokatas M. Szpunar,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į išklausius generalinį advokatą priimtą sprendimą išspręsti bylą motyvuota nutartimi pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnį,

priima šią

* Proceso kalba: vokiečių.

Nutartį

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I) (OL L 177, 2008, p. 6; toliau – reglamentas „Roma I“) 6 straipsnio 1 dalies, siejamos su jo 4 straipsniu, išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant nuolatinio Austrijos gyventojo VK ginčą su bendrove *N1 Interactive ltd.*, kurios buveinė yra Maltoje, dėl šių šalių sudarytai sutarčiai taikytinos teisės.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Reglamento „Roma I“ 23 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„Sutarčių su šalimis, kurios laikomos silpnesnėmis, atveju tos šalys turėtų būti apsaugotos tokių teisės kolizijos taisyklių, kurios šioms šalims yra palankesnės nei bendrosios normos.“

4 Šio reglamento 4 straipsnyje „Teisė, taikytina šalims nepasirinkus sutarties teisės“ numatyta:

„1. Tiek, kiek šalys nepasirinko sutarčiai taikytinos teisės pagal 3 straipsnį, ir nedarant poveikio 5–8 straipsnių taikymui, sutarčiai taikytina teisė nustatoma taip:

a) prekių pardavimo sutarčiai taikoma pardavėjo įprastos gyvenamosios vietos valstybės teisė;

b) paslaugų teikimo sutarčiai taikoma paslaugų teikėjo įprastos gyvenamosios vietos valstybės teisė;

<…>

g) prekių pardavimo aukcione sutarčiai taikoma aukciono vietos valstybės teisė, jei tą vietą galima nustatyti;

<…>

2. Jei sutarties neapima 1 dalis arba jei sutarties elementams būtų taikomas daugiau nei vienas iš 1 dalies a–h punktų, tai sutarčiai taikoma šalies, turinčios įvykdyti tai sutarčiai būdingiausią pareigą [prievolę], įprastos gyvenamosios vietos valstybės teisė.

3. Jei pagal visas bylos aplinkybes aišku, kad sutartis yra akivaizdžiai glaudžiau susijusi su kita valstybe nei nurodyta 1 ar 2 dalyje, taikoma tos kitos valstybės teisė.

4. Kai taikytinos teisės neįmanoma nustatyti pagal 1 ar 2 dalį, sutarčiai taikoma valstybės, su kuria ji glaudžiausiai susijusi, teisė.“

5 Minėto reglamento 6 straipsnyje „Vartojimo sutartys“ nustatyta:

„1. Nedarant poveikio 5 ir 7 straipsnių taikymui, sutarčiai, sudarytai tarp fizinio asmens, siekiančio tikslų, kurie gali būti laikomi nesusijusiais su jo darbu ar profesine veikla (vartotojas), ir kito asmens, atliekančio savo darbą arba vykdančio profesinę veiklą, (profesionalas), taikoma vartotojo įprastos gyvenamosios vietos valstybės teisė, jei profesionalas:

a) vykdo komercinę ar profesinę veiklą vartotojo įprastos gyvenamosios vietos valstybėje; arba

b) bet kokiomis priemonėmis kreipia šią veiklą į tą valstybę ar kelias valstybes, tarp kurių yra ta valstybė,

ir ta sutartis patenka į tokios veiklos sritį.

2. Nepaisant 1 dalies, šalys, laikydamosi 3 straipsnio, gali pasirinkti 1 dalies reikalavim[us] atitinkančiai sutarčiai taikytiną teisę. Tačiau toks pasirinkimas negali atimti iš vartotojo apsaugos, kurią jam teikia nuostatos, nuo kurių negalima nukrypti susitarimu pagal teisę, kuri nepasirinkus teisės būtų taikoma 1 dalies pagrindu.

3. Jei 1 dalies a arba b punkto reikalavimai neįvykdyti, vartotojo ir profesionalo sutarčiai taikytina teisė nustatoma pagal 3 ir 4 straipsnius.

<…>“

6 To paties reglamento 9 straipsnyje „Viršesnės privalomos nuostatos“ numatyta:

„1. Viršesnės privalomos nuostatos yra nuostatos, kurių laikymąsi valstybė laiko itin svarbiu jos viešųjų interesų, pavyzdžiui, politinės, socialinės ar ekonominės sandaros, apsaugai tiek, kad jos taikomos visais atvejais, kuriuos jos apima, neatsižvelgiant į pagal šį reglamentą sutarčiai taikytiną teisę.

2. Jokios šio reglamento nuostatos negali riboti ginčo nagrinėjimo vietos teisės viršesnių privalomų nuostatų taikymo.

3. Valstybės, kurioje turi būti arba buvo vykdomos iš sutarties kylančios prievolės, teisėje numatytos viršesnės privalomos nuostatos, gali būti taikomos tiek, kiek pagal šias viršesnes privalomas nuostatas sutarties vykdymas yra neteisėtas. Sprendžiant, ar taikyti tas nuostatas, turi būti atsižvelgiama į jų pobūdį ir tikslą bei į jų taikymo arba netaikymo pasekmes.“

Austrijos teisė

7 Pagrindinei bylai taikytinos redakcijos *Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch* (Bendrasis civilinis kodeksas, toliau – AGBG) 1271 straipsnyje nustatyta, kad sąžiningai organizuotos ir kitos leistinos lažybos yra šalims privalomos, jeigu sutarti statymai buvo ne vien pažadėti, bet faktiškai sumokėti ar deponuoti. Teisme negalima reikalauti priteisti išloštos sumos.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

8 *N1 Interactive* eksploatuoja internetinį kazino iš Maltos ir, be kita ko, teikia paslaugas Austrijoje per savo internetinę svetainę.

9 VK teigia, kad 2020 m. šiame internetiniame kazino išlošė bendrą 106 000 EUR sumą; jis pareiškė *Handelsgericht Wien* (Vienos komercinių bylų teismas, Austrija) ieškinį prašydamas įpareigoti *N1 Interactive* išmokėti jam šią sumą kartu su delspinigiais.

10 Atsakovė pagrindinėje byloje ginčijo šio ieškinio pagrįstumą ir pažymėjo, kad VK pažeidė bendrąsias pardavimo sąlygas, nes suteikė trečiajam asmeniui prieigą prie savo naudotojo paskyros.

11 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinės bylos šalys nepasirinko jų sutarčiai taikytinos teisės.

12 Konstatavęs, kad VK yra vartotojas, *Handelsgericht Wien* (Vienos komercinių bylų teismas) 2021 m. lapkričio 8 d. sprendimu ieškinį atmetė. Atsižvelgdamas į tai, kad pagrindinės bylos šalys nepasirinko jų sutarčiai taikytinos teisės, šis teismas nusprendė, kad pagrindinė byla patenka į reglamento „Roma I“ 6 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo sritį; minėtoje nuostatoje kaip taikytina teisė nurodyta vartotojo įprastos gyvenamosios vietos valstybės teisė, šiuo atveju – Austrijos teisė.

13 Pagal Austrijos teisę, visų pirma pagal AGBG 1271 straipsnį, negalima kreiptis į teismą dėl laimėjimų iš azartinių lošimų. *Handelsgericht Wien* (Vienos komercinių bylų teismas) nuomone, nagrinėjama nacionalinė nuostata gali būti laikoma viršesne privaloma nuostata, kaip tai suprantama pagal reglamento „Roma I“ 9 straipsnį.

14 VK dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas, Austrija); šis pritaria pirmosios instancijos teismo išvadoms dėl VK turimo vartotojo statuso ir reglamento „Roma I“ 6 straipsnio 1 dalies taikymo, tačiau abejoja dėl AGBG 1271 straipsnio pripažinimo viršesne privaloma nuostata. Be to, *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas) pabrėžia: kadangi Maltos teisėje nėra šiam straipsniui lygiavertės nuostatos, ieškovo pagrindinėje byloje padėtis būtų palankesnė, jeigu jam būtų taikoma ši teisė. Jeigu ieškovas pagrindinėje byloje nebūtų vartotojas, Maltos teisė būtų taikoma pagal reglamento „Roma I“ 4 straipsnį, net jei pagrindinės bylos šalys nebūtų pasirinkusios taikytinos teisės.

15 Be to, jeigu vartojimo sutarties šalys būtų pasirinkusios taikytiną teisę, pagal reglamento „Roma I“ 6 straipsnio 2 dalį ji būtų taikoma tik su sąlyga, kad iš vartotojo nebūtų atimta apsauga, jam suteikta pagal gyvenamosios vietos teisės nuostatas, nuo kurių negalima nukrypti.

16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, tai, kad sutarties šalys nepasirinko sutarčiai taikytinos teisės, pagal reglamento „Roma I“ 6 straipsnį reiškia, kad negalima atlikti analizės siekiant nustatyti palankiausią taikytiną teisę.

17 Šiomis aplinkybėmis *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [reglamento „Roma I“] 6 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės, kurioje yra vartotojo įprasta gyvenamoji vieta, nacionalinė teisė netaikoma tuo atveju, kai pagal reglamento „Roma I“ 4 straipsnį taikytina teisė, kurios taikymo ieškovas siekia ir kurią reikėtų taikyti, jei ieškovas nebūtų vartotojas, yra palankesnė ieškovui?“

Procesas Teisingumo Teisme

18 2022 m. rugpjūčio 9 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu šios bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas iki 2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Club La Costa ir kt.* (C-821/21, EU:C:2023:672) paskelbimo.

19 2023 m. rugsėjo 18 d. raštu Teisingumo Teismo kanceliarija perdavė šio sprendimo kopiją prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui ir paprašė jo nurodyti, ar, atsižvelgdamas į jį, jis nenorėtų atsiimti savo prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

20 2023 m. spalio 11 d. raštu tas teismas pranešė Teisingumo Teismui, kad neketina atsiimti prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

21 2023 m. spalio 18 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu buvo nuspręsta nepranešti šalims apie prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl prejudicinio klausimo

22 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnį, jeigu atsakymą į prejudicinį klausimą galima aiškiai nustatyti iš Teisingumo Teismo jurispsrudencijos arba jeigu atsakymas į šį klausimą nekelia jokių pagrįstų abejonių, Teisingumo Teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu ir išklausęs generalinį advokatą, bet kada gali nuspręsti priimti sprendimą motyvuota nutartimi.

23 Šią nuostatą reikia taikyti nagrinėjamoje byloje.

24 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar reglamento „Roma I“ 6 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tuo atveju, kai vartojimo sutartis atitinka šioje nuostatoje nurodytas sąlygas ir šiai sutarčiai taikytina teisė tinkamai nepasirinkta, ši teisė turi būti nustatyta vadovaujantis minėta nuostata, nepaisant to, kad pagal šio reglamento 4 straipsnį tai sutarčiai taikytina teisė gali būti palankesnė vartotojui.

25 Teisingumo Teismas į panašų klausimą yra atsakęs 2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendime *Club La Costa ir kt.* (C-821/21, EU:C:2023:672).

26 Iš tiesų Teisingumo Teismas visų pirma priminė, kad pagal reglamento „Roma I“ 6 straipsnio 1 dalį vartotojo ir profesionalo sudarytai sutarčiai taikoma vartotojo įprastos gyvenamosios vietos valstybės teisė, jeigu laikomasi šioje nuostatoje įtvirtintų sąlygų, o būtent: profesionalas vykdo komercinę ar profesinę veiklą vartotojo įprastos gyvenamosios vietos

valstybėje arba bet kokiomis priemonėmis kreipia šią veiklą į tą valstybę ar kelias valstybes, tarp kurių yra ta valstybė, ir sutartis patenka į tokios veiklos sritį (šiuo klausimu žr. 2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Club La Costa ir kt.*, C-821/21, EU:C:2023:672, 81 punktą).

27 Be to, reglamento „Roma I“ 6 straipsnio 2 dalyje aiškiai numatyta, kad pagal šio reglamento 3 straipsnį šalys gali pasirinkti tokiai sutarčiai taikytiną teisę su sąlyga, kad šiuo pasirinkimu iš vartotojo neatimama apsauga, jam teikiama pagal nuostatas, nuo kurių negalima nukrypti susitarimu pagal teisę, kuri, nepasirinkus teisės, būtų taikoma remiantis šio reglamento 6 straipsnio 1 dalimi (2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Club La Costa ir kt.*, C-821/21, EU:C:2023:672, 82 punktas).

28 Galiausiai tik tuo atveju, kai nagrinėjama sutartis neatitinka reglamento „Roma I“ 6 straipsnio 1 dalies a arba b punktuose nustatytų sąlygų, šio reglamento 6 straipsnio 3 dalyje patikslinta, kad šiai sutarčiai taikytina teisė nustatoma pagal šio reglamento 3 ir 4 straipsnius (2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Club La Costa ir kt.*, C-821/21, EU:C:2023:672, 83 punktas).

29 Tuo remdamasis Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad kai vartojimo sutartis atitinka šias sąlygas ir šalys nėra pasirinkusios šiai sutarčiai taikytinos teisės, ši teisė turi būti nustatoma pagal reglamento „Roma I“ 6 straipsnio 1 dalį (2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Club La Costa ir kt.*, C-821/21, EU:C:2023:672, 84 punktas).

30 Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, atsižvelgiant į tai, jog reglamento „Roma I“ 6 straipsnis yra ne tik specialus, bet ir išsamus, todėl šiame straipsnyje numatytų kolizinių normų negalima keisti ar papildyti kitomis šiame reglamente įtvirtintomis kolizinėmis normomis, nebent minėtame straipsnyje esančioje specialioje nuostatoje yra aiški nuoroda į jas, negalima pasirinkti jokios kitos teisės, net jei ši kita teisė, nustatyta, be kita ko, remiantis šio reglamento 4 straipsnyje numatytais sąsajos kriterijais, būtų palankesnė vartotojui (šiuo klausimu žr. 2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Club La Costa ir kt.*, C-821/21, EU:C:2023:672, 78 ir 85 punktus).

31 Priešingas aiškinimas, pagal kurį siekiant nustatyti vartojimo sutarčiai taikytiną teisę galima nukrypti nuo reglamente „Roma I“ numatytų kolizinių normų, remiantis tuo, kad kita teisė būtų palankesnė vartotojui, neišvengiamai labai pakenktų bendrajam taikytinos teisės nuspėjamumo reikalavimui, taigi ir teisinio saugumo esant sutartiniams santykiams su vartotojais principui (2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Club La Costa ir kt.*, C-821/21, EU:C:2023:672, 86 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

32 Nustatydamas, kad taikytina valstybės, kurioje yra vartotojo įprastinė gyvenamoji vieta, teisė, Sąjungos teisės aktų leidėjas pažymėjo, kad pagal šią teisę vartotojui suteikiama tinkama apsauga, tačiau toks nurodymas nebūtinai reiškia, kad visais atvejais turi būti taikoma vartotojui palankiausia teisė (2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Club La Costa ir kt.*, C-821/21, EU:C:2023:672, 87 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

33 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į prejudicinį klausimą reikia atsakyti: reglamento „Roma I“ 6 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tuo atveju, kai vartojimo sutartis atitinka šioje nuostatoje nurodytas sąlygas ir šiai sutarčiai taikytina teisė tinkamai nepasirinkta, ši teisė turi būti nustatoma vadovaujantis minėta nuostata, nepaisant to, kad pagal šio reglamento 4 straipsnį tai sutarčiai taikytina teisė gali būti palankesnė vartotojui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

34 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I) 6 straipsnio 1 dalis

turi būti aiškinama taip:

tuo atveju, kai vartojimo sutartis atitinka šioje nuostatoje nurodytas sąlygas ir šiai sutarčiai taikytina teisė tinkamai nepasirinkta, ši teisė turi būti nustatoma vadovaujantis minėta nuostata, nepaisant to, kad pagal šio reglamento 4 straipsnį tai sutarčiai taikytina teisė gali būti palankesnė vartotojui.

Parašai.